

Advent 3. vasárnapja

Szof 3,14–18a

Veled van az Úr!

Dalolj, Sion leánya, zengj éneket, Izrael! Örülj és ujjongj egész szívedből Jeruzsálem leánya! Nem hajtja végre rajtad az ítéletet az Úr, elűzte ellenségedet, Izraelnek az Úr a királya, ne félj többé semmi rossztól! Azon a napon így szólnak majd Jeruzsálemhez: Ne félj, Sion! Ne lankadjon kezed! Veled van az Úr, a te Istened, az erős Szabadító! Örülj majd neked nagy örömmel, újjáéleszt szeretetével, örülj majd neked ujjongó örömmel, mintha ünnepet ülné.

Szofonías próféta a könyvének szövege szerint (1,1) Jozija, a vallási reformot végrehajtott király (Kr. e. 640–609) idején élt Jeruzsálemben. A kánonban Habakuk és Aggeus próféta között találhatjuk, a kispróféták sorában. A próféta feltehetően a reform előtt élt, mert könyvében ezért a reformért könyörög. Gyakorta utal az Úr napjára, amely sötét és haragvó nap. Visszatérő kijelentése, amely a próféciáit bevezeti a következő: „Így szól az Úr!” A könyv eleje az Istentől vezérelt pusztításokról beszél, de a 3. fejezettől az öröndetes újjáépítés lesz a könyv témája.

Feltehetően ezek a tragikus szövegek nemcsak Joel (2,2) prófétára hatottak, hanem Márk és Máté végítéletéről szóló jövendöléseire (Mt 27,45; Mk 15,33) is. Isten világ végi egyetemes ítéletének szövegeit inspirálták (Mk 5,3). Nagy hatást gyakoroltak Órigenészre, a II. századi afrikai apologétákra: Arnobiusra és Lactanciusra is. Ezek az Isten ítéletéről szóló szövegek ihlették Celanói Tamás (1255) ferences „Dies Irae...” kezdetű himnuszát is, amely a végítélet képét vetíti elénk, valamint Liszt Ferenc Haláltánc című zongoradarabját, amely a kozmikus pusztulás zenei megjelenítése. A zenében számos Rekviemben dolgozták fel, különösen a „Liberá nos” tételeket ihlették Szofonías tragikus szövegei. Luther pedig a Szof 2,3-at szívesen használta a megtérésre való felszólításra.

Ennek ellenére a könyv második részében az öröndező szövegek jutnak túlsúlyba, amelyek közül talán a Jeruzsálem megmeneküléséről szóló öröndező himnusz (3,9–20) a legszebb. A próféta szerint a megtért nemzetnek dicsőséges jövőt, a megtért Jeruzsálemnek eszkatológikus öröndezést hoz a szabadító megváltó. A „Sion leánya” (14.v.)

kifejezés a megtért Izraelnek a szinonimája. Ez az ének szerkezetében és hangvételében hasonlít a Jahve intronizációs zsoltáraihoz (97. és 99.).

Az öröm igazi oka az, hogy Jahve újra népe között van. A próféta átéli Isten közelségét, és ezt az örömet adja tovább, hasonlóan a zsoltároshoz. Isten közelségének öröme egészen speciális érzés, nem hasonlítható semmilyen más örömhöz. Ezt csak az igazán mély hívők tudják átélni. Ez az öröm akkor is megjelenik a hívő ember életében, ha a külső körülményei talán tragikusak. Ezt az ellentétet fogalmazza meg Keresztes Szent János az örvendező lélek énekében: *„És szépségéhez nincs hasonló semmi, az ég és föld szokott belőle inni, bár éjszaka van.”* Ez az isteni remény öröme készítette fel a prófétákat, hogy erősek legyenek a Messiás várásában. Az ünnepek kapcsán a karácsonyra készülő hívő embert a remény ellenére is megjelenő reménykedő öröm tölti el. Érkezik a megváltó, érkezik a szeretet Istene. Ez a karácsonyi készülődés varázsa. Az ünnep miatt vágyunk arra, hogy az ember és az Isten szeretet örömét, valójában a szeretet tiszta örömét átéljük. Ez az érzés ihlette Szent Ambrus himnuszát, a Deus Creator omnium (Isten világot alkotó) címűt, amelyben szintén a sötét szorongás és az öröm ellentéte fogalmazódik meg. *„Hogy amikor az éj sötét elfátyolozza a napot, hitünk ne érjen éjszakát, s minden ködön ragyogjon át.”* A keresztényeknek ez a konfliktusok idején is megnyilvánuló öröme, a hit öröme a legerősebb misszionáló tényező. Erre nem képes a testi ember, a fogyasztásra berendezkedett emberek pedig nem is ismerik ezt az örömet. Csak a mélyen hívő, lélekben megtisztult és Istenben élő emberek. Ezért csak az ő ünnepük az advent után a karácsony.